

חינוך לערכים בהקשרים הוראתיים מגוונים

נאוה מסלובטי יעקב עירם

עורכים

אוי - אינר
א.ו.ו. = מסלובטי (מסלובטי)
פילם 158 ארבעה - הוראתיים א' א' א'
הייתה התאמה אצל ילדים נמוכים
תלמי - אינר - ארבעה - ארבעה ילדים
דל 59 - 83

Values Education in Various Teaching Contexts

Edited by:

Nava Maslovaty Yaacov Iram

מערכת מדעית: רבקה גלובמן,
חנה יעוז,
אריה לוי,
מרדכי מירון,
שלמה קניאל

עריכה לשונית: נתן פרמינגר

הפקה: איה דראל
עיצוב עטיפה: נוטלסטודיו
סדר מחשב: רחל שמיר

מסת"ב: 1-341-274-965-965 ISBN

©

כל הזכויות שמורות להוצאת רמות - אוניברסיטת תל-אביב
רחוב חיים לבנון 32, תל-אביב.

אין להדפיס ללא אישור בכתב מהמוציאים כל חלק מהספר הזה, אין לייצרו מחדש או להשתמש בו בכל צורה שהיא, אלקטרונית או מכנית, או באמצעים אחרים הידועים כיום או שיומצאו בעתיד, כולל צילום או הקלטה, או בכל סוג של מאגרי מידע.

יצא לאור בשנת תשס"ב-2002

פיתוח שאלון למדידת ההתפתחות של שלבי ההכרה החברתית אצל ילדים שומעים ולקויי-שמיעה הלומדים בבית-ספר יסודי

איריס מרום נאוה מסלובטי

- מטרת העבודה הנוכחית היתה לבנות שאלון למדידת ההתפתחות בשלבים של ההכרה החברתית בקרב ילדים הלומדים בבית-ספר יסודי, על-פי העקרונות הבאים:
1. לבנות שאלון בכתב סגור, תקף ומהימן למדידת שלבי ההכרה החברתית לפי גישתו של סילמן (Selman, 1980), להערכת תפיסתם החברתית של ילדים שומעים וילדים לקויי-שמיעה.
  2. להציע דרכים אחדות למתן ציונים להערכת שלבי ההתפתחות של ההכרה החברתית.
  3. להעריך את תקפות המבנה והניכוי של השאלון באמצעות הבדלים התפתחותיים בין תלמידים הלומדים בדרגות כיתה שונות (ד-ו) ובמסגרות נבדלות של שילוב: שומעים ולקויי-שמיעה; שילוב אינדיווידואלי, שבו ילד לקוי-שמיעה משולב בכיתה רגילה; ושילוב כיתתי, שבו כיתה של ילדים לקויי-שמיעה משולבת בבית-ספר רגיל.
  4. להעריך את תקפות הניכוי של השאלון על-ידי תיאור של עוצמת הקשר, עם גישות קוגניטיביות התפתחותיות נוספות.

רקע תיאורטי

תיאוריות להגדרת ההכרה החברתית והחשיבה החברתית-המוסרית

בעשור האחרון חל שינוי בפרדיגמות החינוכיות המובילות: כאשר במקום גישת ההעברה, מדגישים את הגישה הקונסטרוקטיביסטית, המציגה את הלמידה כתהליך של נתינת משמעות על-ידי הלומד (Richardson, 1997). התפתחות הילד והעקרונות המנחים את מטרת החינוך מוצגים בהקשר קונסטרוקטיביסטי על-ידי וואדבונקור (Vadeboncoeur, 1997) בהתייחס לשתי נקודות-מבט: הראשונה מתייחסת לגישה ההתפתחותית הקונסטרוקטיביסטית בעקבות פיאז'ה, המתארת התפתחות של סכמות קוגניטיביות אוטונומיות אצל הפרט. החינוך בגישה זו מתמקד בתמיכה בצרכים ובהתעניינות של הילד. לעומתה, נקודת-המבט השנייה, מקושרת לגישות חברתיות-המצביות ולגישות התרבותיות-ההיסטוריות, בעקבות ויגוצקי, שהבסיס להתפתחות בן הוא ההקשר של התייחסות-גומלין חברתית. החינוך בגישה זו מתמקד ביחסים הדיאלקטיים שבין היחיד לבין הסביבה התרבותית שהוא חי בה. בעוד שכיוון ההתפתחות הקוגניטיבי לפי פיאז'ה הוא מהפרט לחברה, לפי ויגוצקי הוא מהחברה לפרט.